

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. avgusta 2013

OBVESTILO

Rekordno visoke temperature zraka so stopnjevale vročinski in sušni stres. Površinski sloj tal je po vsej državi povsem izčrpan. Vegetacijski vodni primanjkljaj se že približuje zelo suhemu stanju. Suša izčrpava tudi trajne rastline, sadno drevje in vinsko trto, še posebno je prizadeta mlada trta. Suša je najbolj prizadela koruzo, travinje in poletne poljščine. V gozdovih je podrast povsem presušena, zato je požarna ogroženost zelo visoka. Ob koncu prve avgustovske dekade je škodo na kmetijskih površinah povzročila tudi toča.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Vročinski val s konca julija se je nadaljeval tudi v prvi dekadi avgusta in je višek dosegel v četrtek, 8. avgusta, z nekaj novimi temperaturnimi rekordi. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila le v hribovitih predelih severozahodne Slovenije nižja od 24 °C. Najvišje temperature zraka so dosegale tudi 40 °C. Huda vročina se je zaključila s prehodom hladne fronte, ki pa je le lokalno prinesla nekaj več dežja. Zopet so poročali o nevihtah z močnim vetrom in tudi točo, ki je povzročila materialno škodo. Kljub ohladitvi so najvišje temperature zraka dosegale 30 °C, na Primorskem 33 °C. Jutranje temperature zraka se v nižje ležečih krajih niso spuščale pod 16 °C, ponekod so beležili tudi kakšno tropsko noč, ko se temperatura zraka ni spustila pod 20 °C. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila glede na dolgoletno povprečje po vsej državi višja za vsaj 4 °C, v osrednji in skoraj celotni vzhodni Sloveniji pa za več kot 6 °C. Trajanje sončnega obsevanja je bilo glede na dolgoletno povprečje v Prekmurju in večjem delu Štajerske ter v osrednji Sloveniji preseženo za petino. V pasu od Soške doline proti vzhodu čez zgornjo Gorenjsko in Koroško do Pohorja in Posavskega hribovja, je bilo sonca do 110 ur, drugod še 10 ur več. Dežja je bilo v dekadi nekoliko več kot v dolgoletnem povprečju le v Prekmurju, manj kot četrtno so ga beležili na zahodu, severu in jugovzhodu države.

Napoved izdana: 13.08.2013

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Zaradi vročinskega vala se je izhlapevanje v tej sezoni še stopnjevalo. Po večini Slovenije, tudi v hribovitem svetu, je izhlapelo od 5 do 6 mm na dan, na Primorskem, Gorenjskem in v Prekmurju tudi do 8 mm dnevno. Ob neurjih 9. avgusta se je le za en dan izhlapevanje zmanjšalo na 3-4 mm.

STANJE RASTLIN

Sušni stres se je vso prvo dekado avgusta le še stopnjeval. Na Obali je vodna bilanca neprekinjeno negativna že od 10. junija. Vegetacijski vodni primanjkljaj se je na Obali že približal 400 mm, kar pomeni zelo suho stanje. Tudi meritve vode v tleh kažejo na povsem izčrpana tla. Kjer je bila na voljo namakalna voda, lahko pobirajo pridelek vrtnin, kjer namakanja ni bilo, pridelka ni. Kljub globljim koreninam, suša zdeluje tudi sadno drevje in vinsko trto, še posebno je prizadela mlade trte. Problematičen je vročinski stres, ob katerem so ob pripeki veneli listi. Izjemno visoke temperature zraka so povzročile močne ožige na plodovkah, zaradi katerih bo kvaliteta plodov marsikje okrnjena.

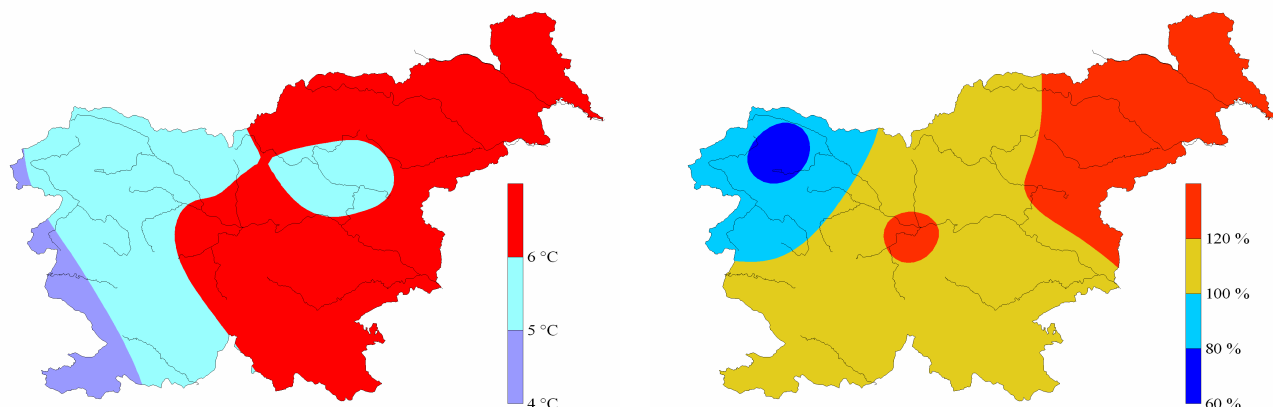
Površinski sloj tal se je ob koncu junija začel intenzivno sušiti tudi v drugih predelih Slovenije. Po več kot mesecu dni se primanjkljaj vode giblje med 200 in 300 mm, le na Goriškem in v osrednji Sloveniji je nekoliko manjši. Najbolj opazna je suša na posevkih koruze, ki niso dosegli normalne višine, listi se zvijajo, v najhujših primerih se sušijo, marsikje je bilo opaziti nesinhron pojav prašenja s svilanjem, visoke temperature zraka pa so bile vzrok za slabo oprашitev zato je prestreljenost storžev še večja, polnjenje zrnja po oprashitvi pa zaradi sušnega stresa ni bilo mogoče. Poleg koruze je trenutno najbolj ogroženo travinje. Po odkosih je ostala le ožgana travna ruša. Problem predstavljajo tudi požete njivske površine, ki jih zaradi zbitosti ni bilo mogoče pripraviti za setev strniščnih dosevkov, kjer je to uspelo, seme še ni vzkalilo. Suša pušča svoj odtis tudi v gozdovih. Na najbolj ogroženih območjih listi rumenijo in odpadajo, podrast pa je izsušena in predstavlja izjemno nevarnost za požare v naravnem okolju. Podobno je od suše prizadeto drevje tudi v urbanem okolju. V severovzhodni Sloveniji in tudi na osrednjem Štajerskem negativna vodna bilanca vztraja od začetka poletja, vegetacijski primanjkljaj vode pa že dosega vrednosti blizu 300 mm. Razmere postajajo podobne doslej najbolj sušnemu poletju iz leta 2003, ko je vso državo pestila katastrofalna suša. Posledice suše so se tudi letos že približale razsežnostim naravne nesreče.

VODNA BILANCA

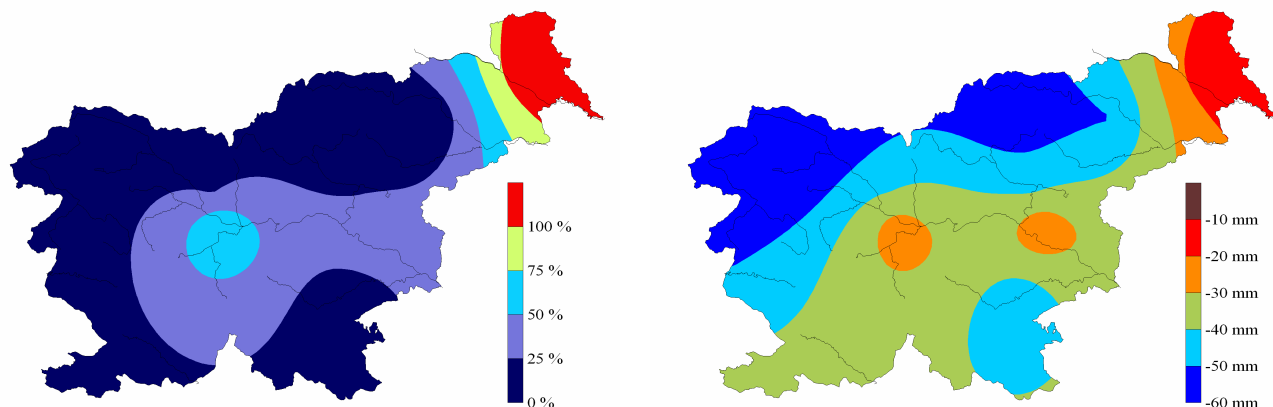
Padavin je bilo tudi v tej dekadi izredno malo, z izjemo nekaj lokalnih neurij. Izhlapovanje pa se je še povečalo, zato je vodna bilanca po vsej državi vedno bolj negativna. Primanjkljaji se v teh razmerah hitro večajo. Kjer nekaj dežja stanja ni popravilo, je dekadni primanjkljaj presegel 50 mm. Vodna bilanca celotnega vegetacijskega obdobja je povsod močno negativna, v Murski Soboti in Portorožu je presegla -300 mm. Tako hud primanjkljaj je bil v Murski Soboti po letu 2000 zabeležen le leta 2003.

Odklon temperature zraka (levo) in ur sončnega obsevanja (desno) v 1. dekadi avgusta 2013 od povprečja (1971-2000)

Odklon padavin (levo) in vodne bilance (desno) v 1. dekadi avgusta 2013 od povprečja (1971-2000)

NOVICE

Prehod hladne fronte je prinesel nekaj padavin, vendar v najbolj sušnih območjih stanja suše površinskega sloja tal ni popravilo. Nekoliko se je zmanjšal le vročinski stres. Obilnejših padavin ni bilo, lokalno pa so se ponekod razvila tudi neurja z vihnim vetrom in točo.

Toča je padala v pasu od Žužemberka do Mokronoga, na območju severno od Novega mesta in tudi v okolici Šentjerneja. Poročila o debelejši toči smo dobili tudi iz Sevnice, Mirne peči, Ribnice, Kočevja, Majšperka, Gornjih Petrovcev in Šalovcev na Goričkem. Na območju Gornjih Petrovcev naj bi toča divjala kar pol ure, zrna pa naj bi bila velika kot oreh.

V predelih, kjer je padlo od 20-40 mm (osrednja Slovenija, Podravje in SV Slovenija) je samo za nekaj dni rahlo osvežilo površinski sloj tal, stanja kmetijskih rastlin pa ni popravilo. Ugotavljamo, da se v večjem delu sušne razmere nadaljujejo.

Pas najintenzivnejše kmetijske suše se razprostira v nižinskem predelu od severovzhodne Slovenije, preko Podravja, Posavja v južno in jugozahodno Slovenijo. Kmetijska suša se stopnjuje tudi v ostalih regijah Slovenije.